

Nordjyske Stiftstidende 26. feb. 2017

Regnskaber 1541-46

BØGER

Ole Færch: "Hald Lens regnskab 1541-46"

★★★★☆☆

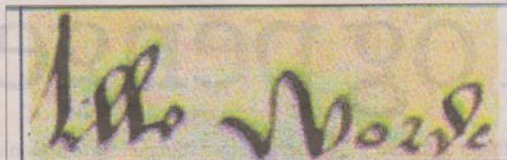
Næppe er en udgivelse i hånden, før den næste er på vej. Ole Færch må administrere sin tid ualmindelig stringent.

Han transkriberer den ene kilde efter den anden. Nu er turen kommet til Hald Lens regnskab 1541-1546.

Skal vi lige repetere, hvad et len er? Et landområde, som tilhørte kongemagten, men som kongen "lånte ud" til en adelsmand på betingelser, der kunne variere en del. I nogle tilfælde skulle lensmanden betale en vis sum til kongen og kunne beholde resten af indtægterne. I andre var lensmanden på fast løn, og kongen indkasserede alle skatteindtægter, fæsteafgifter, og hvad der ellers kunne være.

Hald ligger som bekendt ved Viborg, og hvor er lige den nordjyske vinkel?

Det kongelige gods var spredt ud over det ganske land, og under Hald Len, oprettet efter Reformationen

Det er ikke så vanskeligt at læse dette som "Lille Worde".

1536, blev lagt Viborg Stifts bøndergods. I nogle sogne en enkelt eller et par ejendomme; andre steder mere sammenhængende gods.

Lensmanden skulle naturligvis aflægge regnskab over for kongen, og det er dette, som Ole Færch har læst, forstået og skrevet af, så vi andre, der er knap så gode til renessancens håndskrift, kan læse med.

Og det kan stærkt anbefales lokalhistorikere at læse med.

I Farsø levede Laurs Michelsen, Tames Nilssen, Her Griers (Gregers) og andre. To af de nævnte skulle leve i hver et skovsvin, hvilket vil sige en lækker gris, der

havde ædt sig fed i skoven.

Tames blev afkrævet en halv tønde sild.

Hvis man som slægtsforsker er nået til perioden lige efter reformationen, er der således stof at finde hos Ole Færch. I tilgift giver Færch mange interessante informationer som en hjælp til forståelsen af det ikke netop ukomplicerede regnskab.

"Morsomt" er det f.eks., at mængdemålet en skæppe ikke rummer det samme i Vendsyssel som i Viborg. Således får vendelbomål og viborgmål pludselig nye betydninger.

Hvilling og flynder mængdeangives med et symbol, som sædvanligvis betyder

1000, men sammentællingen afslører, at det faktisk betyder 1200 – og det gælder kun for de to fisk! Hvad pokker?

Flere introduktioner bidrager med baggrund og tolkninger. Arkivæsken er 10 cm høj og rummer 493 blade, beskrevet på begge sider. Det er splittet op i læg. F.eks. Christoffer Rosenkrantz's regnskab, Otte Krumpens regnskab, et læg med restancer, et med jorbøger osv., osv.

De mange faldgruber gelejder Ole Færch os fint udenom. Hans ambition er ikke at øge forvirringen. Det gør han på ingen måde. Endnu et flot arbejde fra Ole Færchs hånd.

Per Pilekjær
kultur@nordjyske.dk

■ Ole Færch: "Hald Lens regnskab 1541-46"

1190 sider, bd. 1, tekstdel, bd. 2-3 regnskab, ill., 300 kr. Udgivet af Viborg Museum